

Zespół Opolskich
Parków Krajobrazowych

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
Województwa Opolskiego

**Analiza zagrożeń, w tym identyfikacja miejsc, w
których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa
osób wykorzystujących obszar wodny do pływania,
kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie
Parków Krajobrazowych „Góra Św. Anny”
i „Góry Opawskie”**

Opracował: Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych
Oddział Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny” Góra św. Anny,
ul. Leśnicka 10 47-150 Leśnica tel. 77 461 50 74 e-mail: gsa@zopk.pl
Oddział Park Krajobrazowy „Góry Opawskie”
Pokrzywna 11, 48-267 Jarnołówki tel. 77 439 75 48
e-mail: go@zopk.pl

Góra Świętej Anny - Pokrzywna, 2023 r.

SPIS TREŚCI

1. Cel i podstawy prawne opracowania.
2. Podstawowe pojęcia
3. Uwarunkowania udostępniania wód Parków Krajobrazowych „Góra Św. Anny” i „Góry Opawskie” dla turystyki i rekreacji.
4. Miejsca, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.
5. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Parków Krajobrazowych „Góra Św. Anny” i „Góry Opawskie”.
6. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych.
7. Kontakty alarmowe

1. Cel i podstawa prawna opracowania

Celem niniejszego opracowania jest analiza zagrożeń dla osób przebywających na obszarach wodnych Parków Krajobrazowych „Góra Św. Anny” i „Góry Opawskie” w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 656 ze zm.) zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

1. dokonaniu, we współpracy z Policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;
2. oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
3. prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - a. oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - b. objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpielii,
 - c. uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej;
4. informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób;
5. zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia. Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, odpowiada (art. 4 ust. 2):
 - 1) na terenie parku narodowego lub krajobrazowego - dyrektor parku,
 - 2) na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji - osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,
 - 3) na pozostałym obszarze - właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) - zwani dalej "zarządzającym obszarem wodnym".

Zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3, należą do zadań własnych gminy.

2. Podstawowe pojęcia

Zgodnie z art. 16 pkt. 22 i pkt. 28 oraz art. 18, 19 i 20 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, poprzez:

Kąpielisko – rozumie się wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się, pod warunkiem że w stosunku do tego kąpieliska nie wydano stałego zakazu kąpeli. Kąpieliskiem nie jest: pływalnia, basen pływacki lub uzdrowski, zamknięty zbiornik wodny podlegający oczyszczaniu lub wykorzystywaniu w celach terapeutycznych, sztuczny, zamknięty zbiornik wodny, oddzielony od wód powierzchniowych i wód podziemnych.

Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli – rozumie się wykorzystywany do kąpeli wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem.

Śródlądowe wody powierzchniowe – rozumie się wody powierzchniowe z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych i wód morza terytorialnego.

Zgodnie z art. 2. pkt. 1 i 2 Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, poprzez:

Obszar wodny – rozumie się wody śródlądowe oraz wody przybrzeżne w pasie nieprzekraczającym jednej mili morskiej od linii brzegu, a także kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, pływalnię oraz inne obiekty dysponujące 3 nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100 m² i głębokości powyżej 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m.

Wyznaczony obszar wodny – rozumie się kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, pływalnia oraz inne obiekty dysponujące nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100 m² i głębokości powyżej 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m.

Zgodnie Art. 3. Ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej poprzez:

Sport – rozumie się formę aktywności człowieka, mającą na celu doskonalenie jego sił psychofizycznych, indywidualnie lub zbiorowo, według reguł umownych.

Rekreację ruchową – rozumie się formę aktywności fizycznej, podejmowaną dla wypoczynku i odnowy sił psychofizycznych.

3. Uwarunkowania udostępniania wód Parków Krajobrazowych „Góra Św. Anny” i „Góry Opawskie” dla turystyki i rekreacji.

Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny” posiada powierzchnię 5 051,0 ha wraz z otuliną o powierzchni 6374,0 ha. Park ma charakter wyżynny i nieliczne płytkie cieki płyną w kierunku południowy (stanowią dorzecze Odry).

Park Krajobrazowy „Góry Opawskie” posiada powierzchnię 4903,0 ha wraz z otuliną o powierzchni 5033,0 ha. Park ma charakter górski i podgórski a wszystkie cieki również zaliczyć można do rzek górskich i podgórskich.

Charakterystyka głównych rzek PK „Góra Św. Anny” i PK „Góry Opawskie” została przedstawiona w tabelach nr 1 i nr 2.

Tabela 1. Cieki PK „Góra Św. Anny”

Nazwa cieku	Długość cieku w km	Nazwa JCWP	Obszar dorzeczy
Cisowa	10,34	Kłodnica od Dramy do ujścia	Odry
Łącka Woda	17,51	Łącka Woda	Odry
Sitna	6,64	Łącka Woda	Odry
Cedron	7,33	Łącka Woda	Odry

Tabela 2. Cieki PK „Góry Opawskie”

Nazwa cieku	Długość cieku w km	Nazwa JCWP	Obszar dorzeczy
Trzebinka	8,64	Prudnik	Odry
Dopływ w łące Prudnickiej	5,05	Prudnik	Odry
Graniczna Woda	9,00	Prudnik	Odry
Moszczaniecki	7,35	Prudnik	Odry
Złoty Potok	24,54	Prudnik	Odry
Bystry Potok	4,11	Prudnik	Odry
Dopływ spod góry Ołazk	4,22	Prudnik	Odry
Dopływ w Jarnońtówku	1,88	Prudnik	Odry
Starynka	4,76	Prudnik	Odry
Biała Głuchołaska	57,58	Biała Głuchołaska	Odry
Oleśnica	11,28	Biała Głuchołaska	Odry

Najdłuższym i największym ciekim na terenie PK „Góra Św. Anny” jest Łącka Woda. Rzeka ta, podobnie jak pozostałe cieki Parku są płytkimi strumieniami, które tylko w okresie obfitych opadów toczą większą ilość wody. Przykładowo Łącka Woda na granicy Parku posiada średnią głębokość kilkunastu to kilkudziesięciu cm.

W przypadku PK „Góry Opawskie” najdłuższym ciekim w jego granicach jest Złoty Potok. Jest to typowa rzeka górską, której głębokość poza stanami wezbrań nie przekracza kilkudziesięciu cm. Największą rzeką PK „Góry Opawskie” jest Biała Głuchołaska, która również jest typową rzeką górską. Poza stanami powodziowymi nie przekracza 1 m głębokości. Z uwagi na charakter rzek PK „Góry

Opawskie” mogą w okresach nawaalnych opadów lub gwałtownych roztopów stanowić lokalne zagrożenie powodziowe.

Rzeki zarówno PK „Góry Opawskie” jak i PK „Góra Św. Anny” nie są wykorzystywane do spływu turystycznego (kajakstwo, rafting itp.).

4. Miejsca, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Dokonując analizy potencjalnych zagrożeń występujących na obszarach wodnych dla ich użytkowników na terenie PK „Góra Św. Anny” i „Góry Opawskie” podjęto się próby identyfikacji aktualnych kąpielisk, miejsc wykorzystywanych do kąpieli (tj. miejsce służące miejscowym, turystom i wczasowiczom do rekreacji wodnej, zazwyczaj bez infrastruktury, w większości przypadków niestrzeżone), w tym miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (wydzielone i oznakowane fragmenty wód powierzchniowych niebędące kąpieliskiem) oraz miejsca uprawiania sportów wodnych i rekreacji (wędkarstwo, kajakarstwo, korzystanie ze sprzętu wodnego). Do identyfikacji tych miejsc wykorzystano dostępne dane literaturowe, informacji pozyskanych od lokalnych służb mundurowych, samorządów, ratowników WOPR, nadleśnictw, obserwacji i wiedzy dotyczących działających w Parku ośrodków wypoczynkowych, gospodarstw agroturystycznych, wypożyczalni sprzętu wodnego oraz informacji własnych.

a) PK „Góra Św. Anny”

Na terenie rzek Parku brak jest kąpielisk, miejsc wyznaczonych do kąpieli oraz miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli. Jedynym miejscem wyznaczonym do kąpieli jest odkryty basen w Leśnicy, będący w zarządzie LOKiR w Leśnicy. Rzeki nie są również wykorzystywane do sportu i rekreacji, w tym wędkarstwa. Jedynym miejscem wyznaczonym do kąpieli jest odkryty basen w Leśnicy, będący w zarządzie LOKiR w Leśnicy.

b) PK „Góry Opawskie”

Na terenie rzek Parku brak jest kąpielisk, miejsc wyznaczonych do kąpieli oraz miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli. Jedynym miejscem wyznaczonym do kąpieli jest odkryty basen w Pokrzywnej, będący w prywatnego właściciela. Rzeki nie są wykorzystywane do sportu a jedyną formą rekreacji jest wędkarstwo uprawiane na Złotym Potoku i Białej Głuchołaskiej.

5. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych PK „Góra Św. Anny” i „Góry Opawskie”

Czynnikami wpływającymi na ilość osób korzystających z walorów rekreacyjnych i turystycznych wód są pogodna aura i okresy wakacyjno – wypoczynkowe. Mimo, że w PK „Góra Św. Anny” i „Góry Opawskie” nie stwierdzono występowania kąpielisk, miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, to również w tych okresach znacznie wzrasta liczba korzystających ze sprzętu wodnego i prawdopodobnie kąpieli w nieustalonych miejscach, należy liczyć się ze wzrostem zagrożenia związanego z przypadkami utonięć. Kąpiel lub zabawa w wodzie czy korzystanie ze sprzętów wodnych, to forma rekreacji związana z letnim wypoczynkiem.

Szczególnie groźne sytuacje to:

- niedostateczne umiejętności pływania,
- pływanie pod wpływem alkoholu,
- wstrząs termiczny,
- nadmierne oziębienie organizmu,
- wchodzenie do wody przy schorzeniach,
- skurcze,
- wiry,
- brodzenie w rzece,
- skakanie do nieznannej wody,
- przecenianie swoich sił i umiejętności,
- nieodpowiednia zabawa,
- miejsca zarośnięte przez roślinność wodną,
- zimne prądy,
- nagła zmiana warunków na wodzie,
- kąpiel w miejscach niewyznaczonych.

Zagrożenia dla osób kąpiących wynikają z:

- braku lub słabej umiejętności pływania, niewłaściwej oceny tych umiejętności bądź złego stanu zdrowia,
- korzystania z miejsc nie przystosowanych do kąpieli
- wpływania w strefy porośnięte roślinnością wodną lub w miejsca bagniste, wykonywania skoków do wody bez znajomości głębokości i występowania obiektów zanurzonych,
- odbywania kąpieli w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- odbywania kąpieli przy niesprzyjających warunkach pogodowych,
- możliwość kolizji z jednostkami pływającymi.

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego ma obowiązek ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywania informacji o ujawnionych zagrożeniach właściwej radzie gminy, wynikający z art. 14 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy, powinien realizować na obszarze, na którym wykonuje ratownictwo wodne. Ustawodawca nie przewidział żadnych uprawnień kontrolnych dla podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, stąd też jako nie mające podstaw prawnych są działania tych podmiotów, polegające na dokonywaniu „kontroli”, „audytów”, „przeглядów” pod względem zapewnienia warunków bezpieczeństwa przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi i sposobu realizacji przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi obowiązków określanych ustawą. Dopuszczalne jest natomiast wydawanie – na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym – opinii w kwestii warunków bezpieczeństwa na danym wyznaczonym obszarze wodnym.

6. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych.

- 1) Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Strzelcach Opolskich,
- 2) Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Krapkowicach,
- 3) Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Prudniku,
- 4) Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Głuchołazach,
- 5) Ochotnicza Straż Pożarna w Leśnicy,
- 6) Ochotnicza Straż Pożarna w Wysokiej,
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna w Zalesiu Śląskim,
- 8) Ochotnicza Straż Pożarna w Żyrowej,
- 9) Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Opolskich,
- 10) Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach,
- 11) Komenda Powiatowa Policji w Prudniku,
- 12) Komisariat Policji w Leśnicy,
- 17) Komisariat Policji w Głuchołazach.